Usmernenie

k prihlasovaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením na maturitnú skúšku

prostredníctvom Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky

Žiaci so zdravotným znevýhodnením môžu mať podľa § 4 ods. 3 a §14 vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov upravené podmienky na vykonanie maturitnej skúšky (MS).

Podľa upravených podmienok môže maturovať:

a) žiak špeciálnej školy,
b) žiak špeciálnej triedy,
c) žiak so ZZ v triede strednej školy vzdelávaný spolu s ostatnými žiakmi formou školskej integrácie (začlenenia).

Prihlasovanie žiakov na MS a žiadosť o úpravu MS

Žiak posledného ročníka strednej školy do 30. septembra písomne oznámi triednemu učiteľovi predmety (z cudzieho jazyka aj úroveň), ktoré si na MS zvolil, a žiak so ZZ zároveň v prílohe oznámi aj spôsob vykonania maturitnej skúšky (§ 75 ods. 1 a 2 školského zákona).

Príloha písomného oznámenia obsahuje osobné údaje žiaka, požadované úpravy, odborný posudok toho odborníka, ktorý má vo svojej odbornej starostlivosti žiaka so ZZ – lekára alebo špeciálneho pedagóga alebo psychológa (§ 14 ods. 10 vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov). Odborný posudok pre žiaka s vývinovými poruchami učenia má platnosť najviac dva roky. Odporúčame uskutočniť rediagnostické vyšetrenie už v 3. ročníku, aby žiak mohol priložiť odborný posudok k žiadosti o úpravu MS v stanovenom termíne.

Oznámenie o úprave MS prekonzultuje riaditeľ školy s triednym učiteľom a vyučujúcimi žiaka a výsledok oznámi žiakovi.

Pri zaraďovaní žiaka do skupiny a pri úpravách podmienok na vykonanie MS je rozhodujúce, ako sa so žiakom **pracovalo v priebehu štúdia na strednej škole**. Hlavným **kritériom pre zaradenie do skupiny sú funkčné dôsledky**, tzn. konkrétne následky postihnutia, ochorenia alebo iného znevýhodnenia na činnosť žiaka. Pri rovnakom postihnutí nemusia byť funkčné dôsledky zdravotného znevýhodnenia rovnaké.

Žiaci so ZZ môžu používať kompenzačné pomôcky.

Kompenzačné pomôcky sú pomôcky a zariadenia, ktoré nahrádzajú, dopĺňajú a podporujú chýbajúce alebo oslabené funkcie. Umožňujú žiakovi so ZZ vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohol uskutočňovať sám, činnosť by bola spojená s veľkou námahou a trvala by omnoho dlhší čas. Za kompenzačné pomôcky je považovaný napríklad notebook, tablet, PC, televízna lupa, elektronická čítacia lupa a iné optické pomôcky, Pichtov stroj, program so zvukovým výstupom pre nevidiacich, načúvacie prístroje, osobné zosilňovače a pod.

Úpravy v legislatíve, ktoré sa vzťahujú na žiakov so ZZ

V nasledujúcom prehľade upozorňujeme na úpravy pre žiakov so ZZ, ktoré prináša **vyhláška č. 318/2008 Z. z.** o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov:

UPOZORNENIE!
Zmena v testovaní žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom maďarským v EČ MS zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry od školského roka 2018/2019. Súčasťou testu EČ MS zo **slovenského jazyka a slovenskej literatúry** bude aj **časť počúvanie s porozumením** (CD nahrávka) podobne ako je to pri EČ MS z cudzích jazykov.

Poznámka k úpravám pre žiakov so ZZ:
Test zo SJSL pre žiakov so sluchovým postihnutím štandardne neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením. V prípade, že žiak napriek sluchovému postihnutiu chce konať v externej časti MS zo SJSL aj časť počúvanie s porozumením, uveďte túto požiadavku pri prihlasovaní do Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky (IS).

- **§ 5 ods. 3**
  „Žiak s vývinovými poruchami učenia alebo žiak so sluchovým postihnutím môže konať maturitnú skúšku len z ústnej formy internej časti maturitnej skúšky z predmetov anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk a taliansky jazyk.“

Poznámka k úpravám pre žiakov so ZZ:
Žiak si vyberie, **či bude konať MS z cudzieho jazyka celú**, tzn. externú časť, písomnú formu internej časti a ústnu formu internej časti, **alebo** bude konať **len ústnu formu internej časti** a to bez ohľadu na zaradenie do skupiny. Žiakovi s vývinovými poruchami učenia a žiakovi so sluchovým postihnutím, ktorý sa chce uchádzať o štúdium na vysokej škole **odporúčame, aby si zistil podmienky prijatia na vysokú školu** a potom sa rozhodol, či vykoná len ústnu formu internej časti MS.

- **§ 14 Úpravy maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením**

- **§ 17a**
  Žiak so sluchovým postihnutím si môže v príslušnom školskom roku do 30. septembra 2019 namiesto predmetu cudzí jazyk zvoliť jeden z predmetov matematika alebo občianska náuka.

Po uplynutí tohto prechodného ustanovenia § 17a si aj naďalej bude môcť žiak so sluchovým postihnutím na maturitnej skúške **v súlade s § 14 doplnené odsekom 11 s účinnosťou od 1. septembra 2020** namiesto predmetu cudzí jazyk voliť jeden z predmetov matematika alebo občianska náuka.

Poznámka k úpravám pre žiakov so ZZ:
Test z cudzieho jazyka pre žiakov so sluchovým postihnutím štandardne neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením. V prípade, že žiak napriek sluchovému postihnutiu chce konať v externej časti MS z cudzieho jazyka aj časť počúvanie s porozumením, uveďte túto požiadavku pri prihlasovaní do Informačného systému pre EČ a PFIČ maturitnej skúšky (IS).

- Príloha II. ČASŤ **PODROBNOSTI O SPÔSOBE KONANIA EXTERNEJ ČASTI A PÍSOMNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MATURITNEJ SKÚŠKY**

- Príloha III. ČASŤ **PODROBNOSTI O SPÔSOBE KONANIA A OBSAHU ÚSTNEJ FORMY INTERNEJ ČASTI MATURITNEJ SKÚŠKY**

- Príloha V. ČASŤ **ÚPRAVY MATURITNEJ SKÚŠKY PRE ŽIAKOV S JEDNOTLIVÝMI DRUHMI POSTIHNUTIA**
  Uvádzame len úpravy pre III. skupinu – ťažký stupeň obmedzenia.

III. skupina – ťažký stupeň obmedzenia

A. Žiaci zaradení do tretej skupiny sú schopní absolvovať maturitnú skúšku s úpravami uvedenými v II. skupine s pomocou asistenta alebo tlmočníka posunkovej reči.

B. Žiaci s viacnásobným postihnutím zaradení do tretej skupiny, ktorým sa v priebehu vzdelávania zmenil zdravotný stav tak, že nie sú schopní absolvovať písomnú formu internej časti maturitnej skúšky podľa písmena A, vykonajú iba externú časť a ústnu formu internej časti maturitnej skúšky podľa písmena A.

Poznámka:

k písmenu A.
Žiaci, ktorí vyžadujú pomoc asistenta alebo tlmočníka posunkovej reči, sú zaradení do III. skupiny. Žiaci, ktorí majú úpravy podľa písmena A, majú čas predĺžený o 100 percent.

k písmenu B.
Úpravy sa vzťahujú na žiakov s ťažkým viacnásobným postihnutím (napr. ležiaci žiaci), ktorí sa pripravovali na MS a ich zdravotný stav sa v priebehu štúdia zhoršil. Naďalej sa pripravujú na MS s použitím rovnakých metód a postupov, avšak zdravotný stav im nedovoľuje vykonať písomnú formu internej časti MS pre neschopnosť samostatne písať a zároveň neschopnosť diktovať asistentovi (napr. dýchacie ťažkosti).
Žiaci, ktorí majú úpravy podľa písmena B, majú predĺžený čas individuálne podľa potreby, s ohľadom na aktuálny zdravotný stav.

Stručný prehľad povolených úprav podmienok na vykonanie MS pre jednotlivé druhy ZZ a skupiny podľa miery funkčného obmedzenia sú uvedené **v tabuľke č.1**.

Ústna forma internej časti MS

Úprava ústnej formy internej časti MS (ÚFIČ MS) je v kompetencii školy. Dôležité je vytvorenie optimálnych podmienok pre vykonanie ÚFIČ MS. Pre žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou je potrebné vytvoriť pokojné pracovné prostredie. Písomná príprava na ÚFIČ MS môže byť použitá ako odpoveď. U žiaka s narušenou komunikačnou schopnosťou sa nehodnotí výslovnosť, intonácia a jazyková správnosť vo všetkých predmetoch ÚFIČ MS.

Pokyny na prihlasovanie do IS

Základné informácie

Na web stránke **https://maturita.svsbb.sk** vyplňte všeobecné údaje o škole a štúdiu ako pri intaktných žiakoch. Pri písomnom a telefonickom styku prosíme vždy používať 6-miestny maturitný kód školy.

Zoznam maturitných predmetov, ktoré majú EČ a PFIČ

Zadajte predmety, z ktorých bude žiak so ZZ vykonávať EČ a PFIČ tak, ako pri intaktných žiakoch. Pri žiakoch s VPU a SP, ktorí budú vykonávať iba ÚFIČ z cudzieho jazyka, v uvedenom zozname cudzí jazyk vôbec nezadávajte!

Druh zdravotného znevýhodnenia

Označte druh zdravotného znevýhodnenia v príslušnom okienku. Pri viacnásobnom postihnutí označte najprv všetky druhy zdravotného znevýhodnenia a až potom pokračujte ďalšími možnosťami.

Žiaci so zdravotným znevýhodnením, na ktorých sa vzťahujú úpravy testov, sú žiaci:

a) so sluchovým postihnutím (SP),
b) so zrakovým postihnutím (ZP),
c) s telesným postihnutím (TP),
d) chorí a zdravotne oslabení (CH a ZO),
e) s vývinovými poruchami učenia (VPU),
f) s poruchami aktivity a pozornosti (PA a P),
g) s poruchami správania (PS),
h) s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS),
i) s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT).

V prípade žiaka s viacnásobným postihnutím označte všetky druhy postihnutia. Ďalšie úpravy je potrebné konzultovať s odborným zamestnancom NÚCEM.

Skupina podľa stupňa funkčného obmedzenia

Žiaci sa do skupín zaraďujú podľa miery funkčného obmedzenia pri práci s testom, nie podľa stupňa postihnutia z lekárskeho hľadiska.
Napr. imobilný žiak (pomôcka – vozík), ktorý je bez postihnutia horných končatín a nemá iné postihnutie, môže byť zaradený do I. skupiny, prípadne nebude potrebovať žiadne úpravy. Pri zaraďovaní žiaka do skupiny a pri úpravách podmienok na vykonanie MS je dôležité a rozhodujúce, ako sa so žiakom pracovalo v priebehu štúdia na strednej škole.

I. skupina – žiaci s ľahkým stupňom obmedzenia
Žiaci zaradení do I. skupiny pracujú s testami identickými pre intaktných žiakov (v teste nie sú vykonávané žiadne úpravy, zámeny úloh a položiek, a to ani pre žiakov s VPU). Riešenia úloh žiaci zapisujú do odpoveďových hárkov. Majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

II. skupina – žiaci so stredným stupňom obmedzenia
Žiaci zaradení do II. skupiny pracujú s upravenými testami (riešenia úloh zapisujú na vyznačené miesto priamo v teste), s testami v bodovom písme, s testami v elektronickej verzii (CD). Majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

III. skupina – žiaci s ťažkým stupňom obmedzenia
Žiaci zaradení do III. skupiny sú schopní absolvovať MS s úpravami uvedenými v II. skupine len s pomocou asistenta, špeciálneho pedagóga alebo tlmočníka posunkovej reči. Majú predĺžený čas na vypracovanie úloh podľa druhu postihnutia.

Úpravy EČ MS pre žiakov so ZZ na prihlasovanie do IS sú uvedené **v tabuľke č. 2**

Predĺženie času

Žiaci so ZZ môžu mať podľa druhu postihnutia a stupňa obmedzenia práce s testovými úlohami predĺžený čas na vykonanie EČ a PFIČ MS z rôznych dôvodov: odlišný spôsob vnímania a spracovávania informácií, iný spôsob zapisovania odpovedí, používanie kompenzačných pomôcok, prestávka na oddych (mimo obednej prestávky)...

Koordinátor zohľadní predĺženie času v časovom harmonograme administrácie testu, pričom dôsledné dbá o dodržanie prestávky.

Napríklad: Na administráciu EČ MS so SJL je určený čas 100 minút. Žiak s telesným postihnutím zaradený do II. skupiny môže mať čas predĺžený najviac o 100 %, t. j. čas určený na administráciu EČ MS so SJL môže byť v jeho prípade predĺžený najviac na 200 minút.

Na administráciu PFIČ MS so SJL je určený čas 150 minút. Žiak s telesným postihnutím zaradený do II. skupiny môže mať čas predĺžený najviac o 100 %, t. j. čas určený na administráciu PFIČ MS so SJL môže byť v jeho prípade predĺžený najviac na 300 minút.

V**využitie predĺženia času závisí od zručnosti konkrétneho žiaka.** Ak žiak ukončí EČ skôr (napr. využije len 50 % predĺženia času), nie je dôvod, aby v triede čakal pokiaľ neuplynie doba 100 % predĺženia. Po odovzdaní testu a odchode z triedy má nárok na prestávku v rovnakej dĺžke ako intaktní žiaci (prestávku využije na obed). Po prestávke pokračuje v písaní PFIČ – tak isto ako pri EČ, v**využitie predĺženia času závisí od zručnosti konkrétneho žiaka** (informácie - Pokyny pre školských koordinátorov, Pokyny pre predsedov MS, Pokyny pre administrátorov...).

Predĺženie času nesmie prekročiť maximálne povolené predĺženie času uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Úpravy maximálneho predĺženia času EČ a PFIČ MS pre žiakov so ZZ sú uvedené **v tabuľke č. 1**

Poznámky k úpravám pre žiakov so ZZ

Uveďte len tie úpravy, ktoré žiak skutočne potrebuje.

Príklad: Žiak so ZP zaradený do II. skupiny potrebuje *zväčšené písmo*. Vo vyhláške č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov, Príloha V. časť, sú v II. skupine uvedené úpravy podľa druhu postihnutia. Pre žiaka so ZP sú uvedené rôzne možnosti veľkosti písma. Vyberte len veľkosť písma a riadkovanie, ktorú žiak používa.

Žiak by mal mať na MS také úpravy, aké mal v priebehu štúdia. Napr. ak žiak so ZP v priebehu štúdia nepoužíval bodové písmo, úprava testu do bodového písma na MS by bola pre neho skôr nevýhodou ako pomocou.

Žiakovi so ZP, ktorý bude pracovať s testom v bodovom písme, odporúčame uviesť v požiadavke úprav testu aj použitie elektronickej verzie testu.

V prípade žiaka s TP, ktorý má postihnutú motoriku horných končatín, navrhujeme využiť pomoc asistenta, čím predídete vyčerpanosti žiaka.

V prípade, že žiak so SP, ktorý chce aj napriek svojmu postihnutiu konať v externej časti MS z predmetov CJ a SJSL aj časť počúvanie s porozumením, uveďte túto skutočnosť pri prihlasovaní do IS (test z CJ/test zo SJSL pre SP s časťou Počúvanie – označíte áno).

V prípade, že žiak so SP a VPU bude konať len ÚFIČ MS z cudzieho jazyka, uveďte túto skutočnosť aj v maturitnom tlačive *Protokol o maturitnej skúške*.

V prípade, že žiak s VPU má na základe odporúčania špeciálneho pedagóga z Centra špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie alebo Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v odbornom posudku navrhnutú úpravu hodnotenia vo vyučovacom a cudzom jazyku (pravopisné chyby sú prípustné, hodnotí sa len obsahová stránka odpovede) zaradíte žiaka do II. skupiny. V II. skupine má žiak v teste preformulované úlohy, prípadne nahradené úlohy, ktoré overujú pravopis. Pravopis sa v teste a v písomnej forme internej časti (PFIČ) nepenalizuje.

Žiak s VPU zaradený do I. skupiny má predĺžený čas, nehodnotí sa mu pravopis v PFIČ, nemá upravené úlohy v teste nakoľko pracuje s testami identickými pre intaktných žiakov.

Ak mal žiak s VPU upravené hodnotenie v RT, bude mať hodnotenie upravené aj v NT a OT.

Akékoľvek otázky spojené s realizáciou MATURITY 2020 a úpravami podmienok na vykonanie MS žiakov so ZZ môžete konzultovať

- telefonicky: 02/68 26 01 07, 02/68 26 01 37, 0911 587 698, 0911 405 086
- e-mailom: maturitasvvp@nucem.sk

Tešíme sa na spoluprácu pri príprave a realizácii MS 2020.

Prílohy

Tabuľka č. 1 **Stručný prehľad úprav pre jednotlivé druhy postihnutia a skupiny podľa stupňa funkčného obmedzenia**

druh zdravotného znevýhodnenia	skupina podľa stupňa funkčného obmedzenia		
	I. skupina ľahký stupeň	**II. skupina** stredný stupeň	**III. skupina** ťažký stupeň
sluchové postihnutie	• predĺžený čas max. o 50 %	• predĺžený čas max. o 75 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • tlmočník posunkovej reči
zrakové postihnutie	• predĺžený čas max. o 75 %	• predĺžený čas max. o 100 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % •asistent
telesné postihnutie	• predĺžený čas max. o 75 %	• predĺžený čas max. o 100 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
chorí a zdravotne oslabení	• predĺžený čas max. o 50 %	• predĺžený čas max. o 75 %	• predĺžený čas o 100 % • asistent
vývinové poruchy učenia	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	
poruchy aktivity a pozornosti	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	
poruchy správania	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 %	
narušená komunikačná schopnosť	• predĺžený čas max. o 25 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	
autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy	• predĺžený čas max. o 50 %	• predĺžený čas max. o 50 % • úprava testu	• úpravy ako v II. skupine • predĺžený čas o 100 % • asistent
	úprava podmienok a priebehu maturitnej skúšky podľa odporučenia špeciálneho pedagóga		

Tabuľka možných úprav EČ MS pre žiakov so ZZ na prihlasovanie do IS

Druh postihnutia	Stupeň	Veľkosť pís.	Riadkovanie	Test na CD	Braill.pís.	CJ s počúv.	Náhrada CJ pre SP	SJSL s počúv.
SP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	áno**	občianska náuka	áno**
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5				matematika	
	3. (tlmočník)	automaticky 12	automaticky 1,5					
ZP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	volia 14 - 36*	volia 1,5 - 2,00	áno - nie	áno - nie			
	3. (asistent)	volia 14 - 36*	volia 1,5 - 2,00					
TP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	volia 12 - 18*	volia 1,5 - 2,00	áno - nie				
	3. (asistent)	volia 12 - 18*	volia 1,5 - 2,00					
CHaZO	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.							
	3.							
VPU	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	volia 12 - 14*	volia – 1,5 – 2,00					
PAaP	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5					
PS	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.							
NKS	1.	automaticky 11	automaticky 1,00	-	-	-	-	-
	2.	automaticky 12	automaticky 1,5					
AUT	1. (šp.pg.)	volia 12-14*	volia 1,5 - 2,00	-	-	-	-	-
	2. (šp.pg.)							
	3. (šp.pg.)							

Poznámka:

* pri voliteľných veľkostiach písma používať len párne čísla,

** štandardný test z CJ a zo SJSL pre žiakov so SP podľa vyhlášky č. 318/2008 Z.z. v neskoršom znení neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením; ak **chce** žiak so sluchovým postihnutím konať **časť počúvanie**, zvolí možnosť **„áno“,**

- v prípade žiakov s **viacnásobným postihnutím** zaznačiť všetky druhy postihnutia, skupinu;

ďalšie úpravy je potrebné konzultovať s odborným zamestnancom NÚCEM.